

PH.D.-AVHANDLING SOM ARTIKKELSAMLING

Avhandling som artikkelsamling er regulert gjennom bestemmelsene i *Forskrift for gradene philosophiae doctor (ph.d.) og philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved NTNU*, §11-1 og §11-3:

§11-1: Avhandlingen kan bestå av en monografi eller en sammenstilling av flere mindre arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem.

§11-3: For arbeider som er blitt til i samarbeid med flere partnere eller medforfattere, skal kandidaten følge de normer for kreditering av medvirkning som er allment akseptert i fagmiljøet, i samsvar med internasjonale standarder.

For en vitenskapelig avhandling som hovedsakelig består av artikler, skal kandidaten normalt være hovedbidragsyter på minst to av artiklene.

Med doktorgradsarbeid hvor det inngår bidrag fra flere, skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidatens innsats i hvert enkelt arbeid. Både kandidat og andre bidragsytere skal skrive under.

I *Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader*, fastsatt av Rektor 27.08.2019, er avhandling som artikkelsamling omtalt i punkt 3.2 og 3.4:

Hvis avhandlingen er satt sammen av flere enkeltarbeider, må det dokumenteres og vurderes om de etter sitt innhold utgjør et hele. I slike tilfeller skal kandidaten i en egen del av avhandlingen ikke bare sammenfatte, men også sammenstille, de problemstillinger og konklusjoner som legges frem i delarbeidene i et helhetlig perspektiv og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. Denne delen av avhandlingen er derfor meget viktig både for kandidaten og for komiteen i dens vurdering.

[...]

Hvis avhandlingen omfatter fellesarbeid, skal kandidaten innhente erklæringer fra medforfattere og herunder deres samtykke til at arbeidet benyttes som del av doktorgradsarbeidet. Erklæringen skal inneholde en redegjørelse for kandidatens bidrag. Komiteen skal vurdere om kandidatens innsats i det/de aktuelle arbeidet/arbeidene kan identifiseres, og om kandidaten står som eneansvarlig for en tilstrekkelig stor del av avhandlingen (se kap 3.2 og 3.3). Avhandlingens sammenfattende del eller den kritiske

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondhei m	E-post:	Bygg 2, nivå 5, Dragvoll	+47 73 59 65 95	
	postmottak@hf.ntnu.no		Telefaks	
	http://www.ntnu.no		+47 73 59 10 30	Tlf: +47

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

refleksjonen skal være utformet av kandidaten alene. Dersom kandidatens egen dokumentasjon ikke er tilstrekkelig, kan komiteen innhente ytterligere opplysninger.

ANBEFALINGER FRA DET HUMANISTISKE FAKULTET

For å lette og klargjøre arbeidet med en artikkelavhandling, har HF utformet noen anbefalinger ut over det som er spesifisert i ph.d.-forskriften og Veiledning om bedømmelse.

1. Veileders og kandidats ansvar

Kandidat og veileder har i fellesskap ansvar for at en artikkelavhandling settes sammen i samsvar med den aktuelle forskriften. De vitenskapelige kravene er de samme om man velger å skrive en monografi eller en artikkelsamling, slik det framgår av § 11-1:

Den vitenskapelige avhandlingen skal være et selvstendig forskningsarbeid eller forsknings- og utviklingsarbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå og metode innen fagområdet.

Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den kan publiseres eller offentliggjøres i egnet format som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling.

Valget mellom monografi og artikkelavhandling kan være basert på forskjellige vurderinger avhengig av fagfelt, tema for avhandlingen, personlig preferanse, publiseringsmuligheter m.m. Erfaringsvis velges artikkelavhandling ofte i doktorgradsprosjekter der en undersøker fenomener som man mener er bedre egnet til å utforske innenfor rammene av enkeltartikler. Samtidig er det viktig at artiklene i en artikkelsamling også kan knyttes sammen på en måte som utgjør en naturlig helhet. En avgjørende del av en artikkelsamling er dermed den såkalte sammenbindingsartikkelen, også kalt «kappa», som innleder avhandlingen og bl.a. redegjør for sammenhengen.

Det er uansett viktig at kandidat og veileder diskuterer grundig valg av format på et tidlig tidspunkt i prosessen. Formatet bør være avklart i god tid før midtveiseevaluering.

2. Omfang – hvor mange artikler?

Verken *Forskrift for ph.d. ved NTNU* eller *Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader* sier noe om hvor mange artikler som bør inngå i en ph.d.-avhandling. Antall artikler og omfang på hver artikkel kan variere fra avhandling til avhandling og mellom fagområder, men en typisk artikkelsamling ved HF består av 3 artikler, i tillegg til den innledende sammenbindingsartikkelen. Antall artikler som bør inngå i avhandlingen kan også påvirkes av medforfatterskap.

I studieplanene for ph.d.-programmene ved HF er det understreket at omfanget på en ph.d.-avhandling vil variere mellom ulike fagområder og ut fra tema for avhandlingen. Det anbefales at omfanget ikke overstiger 300 sider, men dette er ingen absolutt regel.

Det er ikke satt noen nedre grense for antall sider. De artikkelavhandlingene som er levert for bedømmelse de siste årene, har hatt et omfang fra ca. 130 sider og oppover, med en overvekt på rundt 200 sider (unntatt eventuelle vedlegg). Størrelsen på avhandlingene varierer mye fra fag til fag, så det er vanskelig å gi noen generelle anbefalinger her. Veileder har en sentral rolle i å sikre at omfanget på avhandlingen tilfredsstillende normen innen fagfeltet, men kandidaten har også et selvstendig ansvar for dette.

3. Sammenbindingsartikkel og eventuell avsluttende artikkel

En artikkelbasert avhandling består av artikler som bør belyse et sammenhengende knippe av problemstillinger. For å klargjøre sammenhengen og utdype sider ved det vitenskapelige arbeidet som det ofte er vanskelig å finne plass til innenfor artikkelformatet, skal avhandlingen inneholde en innledende sammenbindingsartikkel. Gjennom sammenbindingsartikkelen skal kandidaten sørge for at avhandlingen fremstår som en helhet ved å presentere overordnet problemstilling og sy sammen de ulike artiklene.

Sammenbindingsartikkelen vil normalt også inneholde følgende punkter:

- (1) Redegjørelse for tidligere forskning som er relevant for avhandlingen,
- (2) Presentasjon av det teoretiske grunnlaget for avhandlingen på en grundigere måte enn det ordinære artikkelformatet tillater,
- (3) Sammenstilling og forsøksvis syntetisering av de problemstillinger og konklusjoner som legges frem i delarbeidene (artiklene),
- (4) Fyllestgjørende diskusjon av avhandlingens metode, herunder data og kildemateriale,
- (5) Refleksjon over erkjennelsesprosessen gjennom doktorgradsarbeidet/arbeidet med artiklene.

Hvis kandidat og veileder finner det formålstjenlig, kan konklusjoner og en sammenfattende drøfting av funnene fra de enkeltstående artiklene samles i en avsluttende artikkel. Ulike fagfelt har ulike tradisjoner når det gjelder omfanget på sammenbindingsartikkelen. Ofte vil omfanget tilsvare 60-80 sider med halvannen linjeavstand, men artikkelen kan være både kortere og lenger. Kandidaten skal være eneforfatter på sammenbindingsartikkelen.

4. Fellesarbeid og medforfatterskap

Det framgår av §11-3 i ph.d.-forskriften at kandidaten normalt skal være hovedbidragsyter på minst to av artiklene. Dersom avhandlingen inneholder artikler med bidrag fra andre skal det følge med en signert erklæring fra alle medforfattere som beskriver kandidatens innsats i hvert enkelt arbeid og hvor medforfatterne gir sitt skriftlige samtykke til at artiklene brukes i doktoravhandlingen (medforfattererklæring). Medforfattererklæringene skal være vedlagt søknad om bedømmelse, men skal ikke inngå i selve avhandlingen. Eventuelle medforfattere kan ikke være medlemmer av bedømmelseskomiteen for avhandlingen.

Hvis avhandlingen består av artikler med medforfatter(e), må man forsikre seg om at kandidatens identifiserbare bidrag er tilstrekkelig stort til å vise det omfang og nivå som kreves for ph.d.-graden. I tilfeller der det kan reises tvil om kandidatens samlede bidrag i artiklene er tilstrekkelig, kan kandidat og veileder vurdere å øke antall artikler som inngår i avhandlingen, gjerne i form av en artikkel der kandidaten er eneforfatter. Det er naturlig at man i vurderingen av medforfatterskap vs. eneforfatter forholder seg til fagtradisjonen.

5. Publiserte og upubliserte artikler

Artiklene som inngår i avhandlingen kan være publiserte, antatt for publisering, under vurdering for publisering eller upubliserte, men uavhengig av status skal artiklene være på et nivå som tilsier at de kan publiseres eller offentliggjøres som en del av fagets forskningsbaserte kunnskapsutvikling. Dette betyr at artiklene også skal være strukturert på en måte som er i tråd med fagfeltets normer. For upubliserte artikler anbefales det å bruke en vanlig font og halvannen linjeavstand.

Det anbefales at minst en av artiklene er publisert eller antatt for publisering i vitenskapelig tidsskrift med fagfellevurdering. Publisering med fagfellevurdering kan bidra til å sikre at artiklene ligger på *”et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur”* (Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader punkt 3.2).

Det er viktig at kandidat og veileder diskuterer og gjør vurderinger knyttet til om man skal ha medforfattere, hvem som evt. skal være medforfattere og hvor man skal publisere. Fakultetet anbefaler at man begrenser antall publikasjoner i tidsskrift/antologier der veileder har en ledende rolle og eventuelt vurderer å kompensere med flere artikler dersom slike publikasjoner er viktige for avhandlingens helhet. Det understrekes at komiteen uavhengig av status på artiklene skal gjøre en selvstendig vurdering av kvaliteten på hele doktorgradsarbeidet.

Det bør uansett tydelig framgå hvilken status artiklene i avhandlingen har (publisert, antatt, osv.) og hvor de eventuelt er publisert eller antatt for publisering i henhold til fagets standarder for vitenskapelige referanser. Kandidaten bør avklare med forlaget/tidsskriftet hvilken versjon av artikkelen som kan publiseres i avhandlingen. Når det gjelder spørsmålet om åpen elektronisk publisering av avhandlingen i forbindelse med disputas, vil universitetsbiblioteket bidra til å avklare dette.

Det er normalt ikke anledning til å gjøre endringer i publiserte artikler som inngår i avhandlingen, bortsett fra eventuelle språklige rettinger. Hvis kandidaten har behov for å drøfte sider ved de publiserte artiklene, kan dette gjøres i forordet, i sammenbindingsartikkelen og/eller i en eventuell avsluttende artikkel.